

NEFF

Norsk Ernæringsfaglig Forening

Norsk Ernæringsfaglig Forening, NEFF

Org. Nr: 915 016 960

E- post: post@neff.no

Helse og omsorgsdepartementet
Eldre- og folkehelseminister Åse Michaelsen
Postboks 8011 DEP
0030 OSLO

Innspill til Folkehelsemeldingen Meld. St. 19

Norsk Ernæringsfaglig Forening (NEFF) takker for anledningen til å fremme våre innspill til Folkehelsemeldingen.

Følgende mener vi er viktig for stortingsmeldingens utforming, og sekundært ved aktualisering av tiltak:

1. Kompetanse

Vi organiserer kandidater med bachelor- og/eller mastergrad i ernæring. Dette omfatter i hovedsak kompetanse innen forebyggende ernæringsarbeid, og ikke klinisk/behandlende kompetanse. Noen eksempler på studieretninger og spesialiseringsfelt i vår medlemsmasse:

- Samfunnsernæring
- Bachelor ernæring/ernæringsfysiologi
- Folkehelse, kombinert med bachelor i ernæringsfysiologi
- Fedme og overvekt, kombinert med bachelor i ernæring/ernæringsfysiologi
- Matvitenskap
- Fysisk aktivitet, enten som vektall eller mastergrad kombinert med bachelor i ernæring/ernæringsfysiologi
- Psykisk helse og rus, kombinert med bachelor i ernæring/ernæringsfysiologi
- Helsevitenskap kombinert med bachelor i ernæringsfysiologi

Folkehelsearbeid er mangesidig og innsatsen må iverksettes på flere områder for å oppnå god helse i befolkningen, men det er velkjent at kosthold er en svært viktig faktor. Kosthold og ernæringsstatus påvirkes av en rekke samfunnsfaktorer, samt individuelle. Forebyggende ernæringskompetanse kombinert med en god forståelse av samfunnet og helsefaktorer som påvirker og påvirkes av kosthold, mener vi er avgjørende å implementere i folkehelse. Som det fremkommer av eksemplene ovenfor, har våre medlemmer nettopp denne kompetansen.

Et konkret eksempel fra et av våre medlemmer:

Kvinne (40): Har fullført bachelorgrad i ernæring i Norge. Som ferdigutdannet har hun levd av arbeidsavklaringspenger (AAP) grunnet manglende stillinger å søke på. Samtidig har hun gjennomført et vitenskapelig pilotprosjekt: hun har veiledet ansatte ved Politiets ATK-senter og Hustad fengsel i 9 mnd. Resultatene var meget gode: bl.a. lavere HbA1c, LDL-kolesterol og fettmasse, økt HDL-kolesterol, muskelmasse samt økt kunnskap om egen helse og motivasjon.

Dette er folkehelsearbeid.

For å møte sammensatte og komplekse helseutfordringer må vi allokere den brede ernæringskompetansen vi har i landet. Som beskrevet ovenfor finnes det flere ulike og unike ernæringsutdannelser og kombinasjoner. Denne kompetansen mener vi er en svært verdifull, men dessverre omtrent ubenyttet ressurs i folkehelsearbeidet. NEFF anser det problematisk at et så stort og viktig kompetanseområde underkommuniseres og prioriteres i svært liten grad. Skal vi overkomme de helseutfordringer vi står ovenfor, mener NEFF at rett kompetanse må anvendes på rett sted.

2. Sosiale ulikheter i helse

NEFF mener at vi må ta inn over oss utfordringene innen sosial ulikhet i helse og sekundært fattigdom blant barn. Alle har ikke like gode muligheter for god helse i Norge. Årsakene til helseforskjellene er tverrsektorielle, og kommer av skjevfordeling av sosiale, økonomiske og miljømessige levekår. Dårlige levevaner er hyppigere i grupper med lavere sosioøkonomisk status.

Å igangsette konkrete tiltak knyttet til kosthold/ernæring som virker overgripende på ulike strukturelle faktorer vil bidra til utjevning i sosiale helseforskjeller. Eksempler på tiltak som NEFF mener er hensiktsmessige:

- Gratis skolemat til alle elever i grunnskolen
- Ernæringsveiledning til ansatte i barnehager
- Ernæringsveiledning for innvandrere/flyktning- introkurs
- Økt ernæringsfokus ved idrettsarrangement og i frivillig sektor, ved for eksempel å utvikle retningslinjer
- Benytte «nudging» inklusiv økonomiske virkemidler for å gjøre sunnere matvarevalg mer tilgjengelig for alle

Det bør i tillegg kartlegges grundigere hva som er de sosiale determinantene til ulikt kosthold i befolkningen. Vi må finne ut av årsakene bak årsakene, og målrette tiltakene mot de bakenforliggende årsakene.

Barnehage og skole er sentrale arenaer for utjevning av sosiale helseforskjeller mener NEFF, da vi når så å si alle barn og unge. Skolefritidsordning (SFO) og aktivitetsskolen (AKS) er andre svært aktuelle arenaer å iverksette strukturelle og universelle kostholdstiltak.

Forbrukerrådet har i samarbeid med Kost- og ernæringsforbundet nylig utgitt to rapporter hva angår ernæring i barnehage og SFO: «[Rapport om mat i SFO](#)» og «[Barnehagemat: Næring til liv, lek og læring](#)».

Rapportene avdekker mangelfull kompetanse i flere ledd, dårlig økonomi/ mangel på øremerkede midler som forringer mattilbudet og stor misnøye fra mange foreldre angående barnas reelle mattilbud i barnehage og skolefritidsordning.

Oppsummert er våre råd og innspill for å ivareta ernæringsfeltet og dermed drive forsvarlig, helhetlig folkehelsepolitikk:

1. Gjør dere kjent med og benytt den kompetansen som er utdannet til nettopp å bedrive folkehelsearbeid.
2. Ta sosiale ulikheter og fattigdom på alvor, ved å iverksette strukturelle og universelle mat- og ernæringstiltak omgående.

Vi håper med dette innspillet at dere finner anledning til å diskutere folkehelse fra ernæringsperspektiv videre med oss!

Med vennlig hilsen

Styret i NEFF